

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	ALLMÄNT OM PLANEN.....	2
2	RESERVATETS SYFTE	2
3	UPPGIFTER OM RESERVATET	2
4	RESERVATSBESKRIVNING	3
5	SKÖTSELOMRÅDEN.....	3
5.1	NATUR.....	3
5.1.1	Kvalitetsmål.....	4
5.1.2	Skötsel mål	4
5.1.3	Utvecklingsmöjligheter	4
5.2	INFORMATION	4
5.2.1	Kvalitetsmål.....	4
5.2.2	Skötsel mål	5
5.2.3	Utvecklingsmöjligheter	5
5.3	LEDER	5
5.3.1	Kvalitetsmål.....	5
5.3.2	Skötsel mål	5
5.3.3	Utvecklingsmöjligheter	5
5.4	ANLÄGGNINGAR.....	5
5.4.1	Kvalitetsmål.....	6
5.4.2	Skötsel mål	6
5.4.3	Utvecklingsmöjligheter	6
6	UPPFÖLJNING OCH DOKUMENTATION	6
7	LITTERATUR.....	7

Bilagor

1. Reservatets avgränsning
2. Placering av informationstavla
3. Sammanfattning av särskilda åtgärder

Delar av skötselplanens innehåll kräver ett nytt beslut för att undvika dispenser i skötseln. De delar som kräver dispens eller ändring av beslutet har markerats med fet, kursiv stil.

1 ALLMÄNT OM PLANEN

Denna skötselplan anger riktlinjerna och målen för skötseln av Gammelstadsvikens naturreservat. Skötselplanen ersätter tidigare antagna skötselplaner, vård- och förvaltningsanvisningar. Vid skötseln skall förutom reservatsföreskrifterna andra aktuella regelverk och riktlinjer beaktas. Reservatet ingår i det europeiska nätverket Natura 2000. Gammelstadsviken är dessutom upptagen på CW-listan, våtmarksområden av internationell betydelse.

Vi väntar med planen tills vi gjort ett fältbesök i sommar. Vi måste ta reda på om betesmarkerna kan restaureras.

2 RESERVATETS SYFTE

I reservatsbeslutet från 1973 beskrivs följande syfte för reservatet: ”Att bevara ett område av mycket stort botaniskt och zoologiskt intresse och av stor betydelse för kännedom av landets natur”.

Gammelstadsviken tillhör skötselkategori A vilket innebär att inriktningen på skötseln ska vara friluftsliv.

3 UPPGIFTER OM RESERVATET

Reservatets benämning:	Gammelstadsvikens naturreservat
Kommun:	Luleå
Lägesbeskrivning:	5 km norr om Luleå centrum. E4:an passerar genom Reservatet. Kartblad 24L NO / 25 L 8h, 8i, 9h
Förvaltare:	Länstyrelsen i Norrbottens län
Markägare:	Staten (Vattenfall och SJ) Luleå kommun Svenska kyrkan Enskild
Totalareal:	435,2 ha
Natura 2000	Gammelstadsvikens SE 820042
Naturtyper N2000:	37% Naturligt eutrofa sjöar med nate- eller dybladsvegetation (3150)
Naturtyper:	Barrskog 55 ha Lövskog 21 ha Lövbushmark 2 ha

2003-12-09

511-24634-03
2502026

Kärr 85 ha
Ängsmark, kulturmark 7 ha
Vatten 162 ha

Samebyar: Gällivare

4 RESERVATSBESKRIVNING

Gammelstadsviken är en relativt sent avsnörd havsvik. Viken som är ca 4 km lång håller nu på att växa igen. Sjön utgör en näringsrik slättsjö med rikt fågelliv och rik flora. De växt- och fågelarter som återfinns vid Gammelstadsviken förknippas snarare med slättsjöar av sydsvensk karaktär än norrländsk.

Igenväxningen beskrevs som ett problem redan i inventeringen från 1973 samt att detta kan leda till allvarliga konsekvenser för framförallt fågelfaunan på Notviksgrynnan. I beskrivningen från 1973 står det att en begynnande buskvegetation syns mitt på Notviksgrynnan. Idag växer träd på ön och några har tidigare avverkats i försök att minska störningarna för fågellivet på grynnan. Trots stora förändringar och avsaknad av radikalare skötselåtgärder för att bromsa utvecklingen har Gammelstadsviken som helhet fortfarande höga naturvärden

Reservatet är med sin närhet till Luleå stad ett viktigt område för det rörliga friluftslivet. Huvudentrén för besökare till området är infarten från Luleå – Rutviksvägen. Vid slutet av vägen finns en större parkering och informationstavla. Stigar till området finns även från Hägnan, Gammelstad, och från Porsön, Luleå.

Några fornlämningar finns inte dokumenterade inom Gammelstadsvikens naturreservat.

Gammelstadsviken blev fågelskyddsområde 1957, interimistiskt naturreservat 1969 och naturreservat inrättades 1973-12-17.

5 SKÖTSELOMRÅDEN

Reservatets skötsel inriktas främst mot friluftslivet, men med tydlig hänsyn att områdets natur och kulturvärden bevaras. Gammelstadsvikens höga natur- och friluftsvärden i kombination med närheten till Luleå stad bör framhållas bättre. I de åtgärder och utvecklingsmöjligheter som anges i denna plan är det viktigt att helhetssynen av samtliga skötselinsatser bibehålls för att stärka områdets attraktion.

Reservatet har indelats i fyra skötselområden; natur, information, leder och anläggningar. Reservatets avgränsning finns markerad på kartbilaga 1. Kartbilaga 2 visar informationsskyltar, anläggningar och leder. I bilaga 3 finns en förteckning över de åtgärder som behöver göras utöver den löpande skötseln i reservatet.

5.1 NATUR

Den strandförskjutning som finns i området gör att Gammelstadsvikens naturförhållanden oundvikligen kommer att förändras över tiden. Ambitionen med naturvårdsskötseln är därför inte att bibehålla ett statiskt tillstånd i Gammelstadsviken.

Skötselåtgärderna skall ändå syfta till att så långt det är möjligt bibehålla en gynnsam status för de fågelarter och växter som finns i området.

I anslutning till fågeltornet finns några permanenta vallar. Marken ska fortsättas hållas öppen i den utsträckning som det sker idag. I sydvästra delen av naturreservatet finns ytterligare några övergivna åkermarker. Dessa kan tillåtas lämnas till fri utveckling.

Vid fältbesök har konstaterats att den del av reservatet som ligger söder om E4:an inte är lämpligt att beta eftersom marken är mycket blöt och vegetationen främst utgörs av vass som är ganska svårarbetat. Bete kan annars vara ett bra alternativ att begränsa och fördröja igenväxningen av området. Bete skulle gynna fågellivet och i framtiden kan det bli aktuellt.

Den del av reservatet som ligger norr om E4:an behöver undersökas närmre med avseende på bete.

5.1.1 Bevarandemål

- Att bevara den rika fågelfaunan och floran i området, i synnerhet utpekade N2000 arter.

5.1.2 Skötselåtgärder

- Skogen runt sjön ska så långt det är möjligt lämnas för fri utveckling.
- Där E4:an korsar reservatet ska fri sikt mot reservatet skapas genom röjning av sly och mindre träd. Röjningen ska ske vid behov.
- På öarna i Gammelstadsviken skall större träd och buskar avverkas om det anses nödvändigt för fågelfaunan. Eventuell röjning skall utföras efter samråd med länsstyrelsen.
- Vid fågelbyggnaden ska sikten förbättras genom regelbunden utglesning av skog.

5.1.3 Utvecklingsmöjligheter

5.2 INFORMATION

Reservatet är skyltat från vägen mellan Luleå och Rutvik. Någon ytterligare vägskyltning från E4 är inte aktuell. Idag finns det gamla informationstavlor vid huvudparkeringen och fågelskådarbyggnaden. Längs lederna finns ett antal ålderstiga informationsskyltar uppsatta. Gammal information tas bort och ersätts till viss del av ny

Skyltar i dålig kondition är uppsatta av Landskapsmuseum. Ring Kaj Bergman eller Hägnan.

5.2.1 Kvalitetsmål

- Samtliga informationsskyltar ska vara aktuella och i läsbart skick.
- Reservatsmarkeringarna ska vara tydliga.
- Information och upplysning om reservatet skall vara tydlig och informativ.

5.2.2 Skötselmål

- Skyltning och information ses årligen över så att den är aktuell och i läsbart skick.

- Vid behov ska samtliga skyltar röjas från sly.
- Skötselansvarig skall en gång per år till Länsstyrelsen rapportera vilka åtgärder som utförts och vad som behöver förnyas.

5.2.3 Utvecklingsmöjligheter

Ytterligare informationsatsningar skall vara möjliga med tanke på närheten till Luleå. Exempelvis kan information om vilka fågelarter som kan ses i Gammelstadsviken eller en naturstig från Hägnan tas fram. Ny information skall tas fram efter samråd med länsstyrelsen.

5.3 LEDER

Idag finns en markerad led från huvudparkeringen och fram till fågelskådarbyggnaden och fågeltornet. Från fågeltornet finns ytterligare en stig till Hägnan i Gammelstad. Mellan Porsön och fågelskådarbyggnaden finns en helt omarkerad stig.

Stigen mellan Hägnan och fågeltornet är i behov av röjning och ny spång på ett antal ställen.

5.3.1 Kvalitetsmål

- Samtliga stigar ska vara i gott skick.
- Samtliga vägvisare, platsmärken och avståndsmärken är i gott skick.

5.3.2 Skötselmål

- Stigarna ska vara röjda och lättframkomliga.
- Stigarna ska vara tydligt markerade.

5.3.3 Utvecklingsmöjligheter

Möjligheterna att upprätta en permanent markerad stig mellan Porsön och fågelskådarbyggnaden skall undersökas. En markerad stig från Porsön skulle ge många Luleåbor möjligheten att nå reservatet på bekvämt gång och cykelavstånd och bör iordningställas under förutsättning att markägarna ger sin tillåtelse. Ny stig är i behov av spång på vissa sträckor. Stigen används flitigt idag.

5.4 ANLÄGGNINGAR

Anläggningarna i Gammelstadsviken är koncentrerade till tre platser, parkeringen, fågelskådarbyggnaden och fågeltornet. Grusvägen till huvudparkeringen öster om reservatet är idag i relativt dåligt skick och bör förbättras. Parkeringen är tillräckligt stor och i gott skick. Vid parkeringen fanns tidigare toaletter och vedskjul. Dessa brändes ner 2002 genom skadegörelse och det är idag inte motiverat att sätta upp en nya byggnad. Två eldplatser finns också vid parkeringen. Vid fågelskådarbyggnaden finns TC, vedskjul och en eldplats. Utsikten från byggnaden och ner mot Gammelstadsviken är till stora delar skymd av träd och buskar. Vid fågeltornet finns TC, vedskjul och en eldplats. Även vid fågeltornet är sikten delvis skymd av träd och buskar.

Utsikten från såväl fågeltornet som fågelskådarbyggnaden skall förbättras genom att ta bort skymmande träd och buskar. År 2003 påbörjade Skogsvårdstyrelsen röjning och avverkning för att öppna upp utsikten vid fågelskådarbyggnaden. Detta arbete

bör fortsätta och även omfatta röjning vid fågeltornet . All avverkning och röjning skall ske i samråd med länsstyrelsen.

5.4.1 Kvalitetsmål

- Anläggningarna finns kvar och är funktionsdugliga.
- Anläggningarna är fria från sly.
- Området närmast anläggningarna är fritt från skräp.
- P-platsen är funktionsduglig
- *Utsikten från fågeltornet och fågelskådarbyggnaden mot Gammelstadsviken skall vara god.* Fågeltornet får inte utgöra någon säkerhetsrisk.

5.4.2 Skötsel mål

- Årlig tillsyn av anläggningarna ska ske.
- Anläggningarna ska städas såväl invändigt som utvändigt minst en gång per år.
- Anläggningarna röjs från sly årligen.
- Området närmast anläggningarna ska städas från skräp minst en gång varje år.

5.4.3 Utvecklingsmöjligheter

Vid fågeltornet finns en iordningställd eldplats. Tidvis är det många besökare på platsen och komplettering med ytterligare en eldplats kan vara befogat.

Både fågeltornet och fågelskådarbyggnaden ger inga större möjligheter till fågelskådning utan tubkikare. *Det bör undersökas vilka möjligheter som finns för att upprätta ett gömsle närmare vattnet.* Syftet med en gömsle är att förbättra tillgängligheten för den breda allmänheten och skolklasser. Eventuell störning av fågellivet måste särskilt beaktas vid undersökningen om detta är möjligt.

6 UPPFÖLJNING OCH DOKUMENTATION

Skötselplanens kvalitets och skötsel mål skall följas upp årligen av Länsstyrelsen tillsammans med skötselansvarig.

En kortfattad skötselrapport skall skrivas varje år. Rapporten skall redovisa vilka skötselinsatser som gjorts, kostnader för dessa samt eventuella förändringar i naturtillståndet. Reparations och restaureringsbehov skall också redovisas årligen. Akuta hot mot reservatets värden eller underhållsbehov meddelas till länsstyrelsen omgående.

Negativa förändringar till följd av den naturliga igenväxningen skall särskilt beaktas vid uppföljningen. Om ytterligare åtgärder, exempelvis borttagande av vass, krävs för att bibehålla en gynnsam status i området skall skötselplanen revideras.

Om fornlämningar eller kulturspår hittas skall detta rapporteras till länsstyrelsen.

Eventuella brott mot reservatsföreskrifter skall anmälas till länsstyrelsen omgående.

7 LITTERATUR

Länsstyrelsen i Norrbottens län, 1973, Gammelstadsvikens naturreservat, miljö fauna och flora, Länsstyrelsen i Norrbottens län

Fjällström T., Sundkvist H., 1979, Rapport över fågellivet i och vid Gammelstadsvikens naturreservat Luleå kommun, Skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län.